

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006

Általános tényezők			
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Kedvező földrajzi elhelyezkedés, három országhatár közelsége.	Perifériális elhelyezkedés országos és regionális viszonylatban.	Kiszámítható, jól körvonalazott gazdaságfejlesztési stratégia mentén történnek a fejlesztések.	Az országon belüli, illetve határon túli versenytársak megerősödnek.
Az ország határa az EU keleti határa is.	Nagy a kistelepülések száma és aránya, kedvezőtlen a megye településszerkezete.	A megyei fejlesztési programok beépülnek a regionális és az ágazati programokba.	A centralizáló szemléletű országvezetés szempontjából a megye országosan és regionálisan is periférián helyezkedik el.
Számos nemzetközi határátkelőhely (8 közúti és/vagy vasúti) működik a megyében.	Főként a kistelepüléseken, a perifériákon jellemzőek a negatív demográfiai folyamatok (elvándorlás, természetes fogyás, a lakosság elöregedése).	A megyei programok megvalósítása integrált, átgondolt stratégia alapján történik.	A régiók erősödésével a megyei programok kevesebb figyelmet kapnak.
Több éves tapasztalattal rendelkező gazdaságfejlesztő szervezetek működnek a megyében.	A gazdaságfejlesztő szervezetek és a vállalkozások közti „híd” szerepet betöltő intézményrendszer működése nem eléggé hatékony, a központi koordinátlanság, versenyeztetés és a finanszírozási problémák miatt.	A kistérségek szerepe növekedik a regionalizációban, a kistérségi programok megvalósításában.	A regionális fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a megye, ill. a megyebeli kistérségek, települések szükségletei, igényei.
A fejlesztések koordinálására kialakított szervezetek rendelkezésre állnak.	A határon átnyúló kapcsolatok túlnyomórészt a lakossági – sokszor „fekete” – kereskedelemre korlátozódnak.	2006 után az EU-s fejlesztési források jelentősen kibővülnek.	Sz.-Sz.-B. megye gazdasági-társadalmi leszakadása fokozódik, a megyén belüli települések és kistérségek közötti fejlettségi különbségek növekednek.
Megindult az önszerveződés a gazdasági, a közigazgatási és a civil élet területein.	A megyei székhelyű, ill. alapítású (mind a nonprofit, mind a profitorientált) szervezetek tökeszegények.	Felértékelődnek az összefogásra épülő fejlesztések.	Folytatódik a szakképzett munkaerő elvándorlása, különösen a fiatal diplomások körében.
Jelentős a pályázat-készítési és projekt-megvalósítási tapasztalat.	Hiányoznak a rendezési tervek (regionális, megyei, egyes települési) – a terület-felhasználások nem szabályozottak.	A határon átnyúló gazdasági kapcsolatokat segítő programok köre bővül.	Nem jön létre hatékony együttműködés sem a társtelepülések önkormányzatai, sem azok gazdálkodó szervezetei, sem a térségi magán tőke között.
	A kistérségi lehatárolás a szolgáltatások terén nem optimális.	Az NFT II-ben közreműködő intézményrendszer egyes elemei között nem a versenyeztetésen, hanem a specializálódáson és az együttműködésen lesz a hangsúly, ezáltal az ún. hídképző szervezetek sokkal hatékonyabban tudnak működni.	Megmarad az általános tőkehiány a megyében. Az intézmények és a tulajdonosaik nem tudnak megfelelő önerőt felmutatni az elnyerhető pályázatokhoz
	Alacsony szintű a települések közti érdekekre alapozott összefogás, nehezen alakul ki a mikro-, ill. kistérségi szemlélet.	Az előnyösebbé váló jogi és technikai-technológiai feltételek kedveznek a nemzetközi gazdasági együttműködéseknek.	A hazai és EU-s fejlesztési források fogadására való hatékony felkészülés elmarad.
	A határmenti programokra vonatkozó pályázati rendszerek döntései központosítottan történnek.	Románia felgyorsuló európai integrációja mellett a jövőben Ukrajna is egyre nagyobb mértékben vesz részt az európai folyamatokban.	Az EU-s támogatásokat kezelő hazai intézményrendszer nem megfelelő működése miatt a megye jelentős támogatásokról esik el.
	A pályázattírói és projektmenedzsment kapacitások nem elégségesek.	A Magyar-Román-Ukrán Interrégió működése intézményesül.	Csökkennek a hazai pályázati lehetőségek, a költségvetési források.
			A források felhasználása nem komplex program mentén, hanem továbbra is szétforgácsoltan történik.
			Románia európai integrációja késik.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006

2. Humán tényezők: 2.1. Demográfia – 2. 2. Oktatás

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Az országosnál nagyobb a születési arány, az iskoláskorú népesség aránya magas („fiatal” megye).	Szűk körű a kompetenciaalapú oktatási programok, módszerek alkalmazása.	Az alapképzésben a hangsúly a kulcskompetenciák erősítésére helyeződik.	A hátrányos helyzetű csoportok aránya megmarad vagy növekszik, újratermelődik.
Az oktatási intézményekkel való ellátottság megfelelő.	Az oktatási intézményekben a pályaorientáció nem megfelelő.	Fejlesztő programok kidolgozása az alapkészségek fejlesztésére.	Az iskolai épületek állaga romlik.
Az oktatás szervezettsége, illetve színvonala a verbális tudás átadását tekintve jó, tartalmában javuló.	Nem megfelelő és csak tudás alapú a tanulók nyomon követése.	A megyei oktatási program elkészítése, s ennek kapcsán az oktatási struktúra tudatos fejlesztése / átalakítása.	A képzett munkaerő elvándorlása felgyorsul a megfelelő minőségű munkahelyek hiánya és/ vagy az alacsonyabb kereseti lehetőségek következtében.
Sokszínű a közép- és felsőfokú képzési szakmaszerkezet.	Nem megfelelő az oktatás költséghatékonysága.	Kormányzati szándék a speciális munkaerő-piaci programok körének bővítésére (a foglalkoztatást segítő képzések körében).	A többszörösen hátrányos helyzetű rétegek helyzetének javítására nem sikerül fejlesztési programokat végigvinni.
Az oktatásban résztvevő humán erőforrás innovációs készsége javuló tendenciát mutat.	A hátrányos helyzetű gyerekek továbbtanulási esélye – különösen a legalább érettségit adó intézménytípusok esetén – alacsony.	Az idegen nyelvi képzés bővítése, hatékonyságának növelése.	A működtetési források szűkülnek, az önkormányzatok nem tudják finanszírozni a működtetést (a normatív finanszírozás problémái).
Szélesek a továbbtanulási lehetőségek (Nyíregyháza, Debrecen, Miskolc).	Kevés a sajátos nevelési igényűekkel foglalkozó szakember.		
A felsőoktatásban tanulók aránya magas.	Nincs sem országos, sem megyei humán erőforrás térkép.		
Jelentős létszámú képezhető, szabad munkaerő áll rendelkezésre a felnőttképzés számára.	Számottevően csökken az óvodai és alapfokú iskolai tanulólétszám.		
A felnőttképzés rugalmas (a megrendelői igényekhez való alkalmazkodás tekintetében).	Országosan itt a legmagasabb a funkcionális analfabéták aránya.		
Jelentősek a pályázatkészítési tapasztalatok, sok az eredményes pályázat az oktatás, képzés terén.	Alacsony a népességben belül a közép- és felsőfokú végzettségűek aránya.		
	A nyilvántartott munkanélküliek többsége semmilyen szakképzéssel nem rendelkezik..		
	Jellemző az idegen nyelvismeret hiánya.		
	Az IKT (info-kommunikációs technológia) használata egyenetlen.		
	Az oktatási-nevelési intézmények többségének infrastrukturális helyzete rossz.		
	A kistélepüléseken az oktatási intézmények informatikai ellátása alacsony szintű.		
	Nincsenek megalapozott információk a közép- és hosszú távú munkaerő-piaci igényekről a szakképzés vonatkozásában.		
	A szakiskolában továbbtanulók felkészültsége alacsony.		
	Jelentős a tanulók iskolai lemorzsolódásának aránya, főként a szakiskolákban.		
	A szakképzés szakmastruktúrája nem alkalmazkodik a munkaerőpiac igényeihez.		
	A középfokú oktatási intézmények kevésbé nyitottak a felnőttképzés felé.		
	A diplomások szakképesítési összetétele nincs szinkronban a munkaerőpiac igényeivel.		

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006			
2.3. Kultúra, művelődés			
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Színvonalas művészeti csoportok működnek, az amatőr művelődő közösségek száma magas.	Jellemző a közösségi lét hiánya.	A közművelődési intézmények egyre nagyobb számban történő felújítása, revitalizációjának növelése.	Fennmaradnak az önkormányzati vezetők szemléletbeli hiányosságai a kultúrafejlesztés tekintetében.
A városokban, kistérségi központokban kiépített intézmények működnek.	Kevés számú kulturális civil szervezet működik.	Több település összefogásával közművelődési szakemberek foglalkoztatása.	A programok tartalma egyre sivárabbá válik, a színvonalatlanság terjed.
A teleházak intézménypótló funkciókat is betöltenek.	A közművelődési intézmények állapota nem megfelelő (erodálódás), humán és tárgyi erőforrásaik hiányosak.	A kistérségi, mikrotérségi együttműködés fokozása a szolgáltatások bővítésében.	A közösségi kultúra fokozatos elhalása.
Nagy a hivatásos képző- és iparművészek száma.	A legtöbb közművelődési intézménynek nincs kinevezett vezetője.	A civil kulturális szféra megerősödése.	A kulturális civil szerveződések létrejöttének lelassulása.
Növekvő a könyvtári kölcsönzési helyek száma, könyvtárbusz is működik.	A „maradék” elv érvényesül a fenntartói gondolkodásban.		Utánpótláshiány alakul ki az amatőr művészeti csoportokban.
Több múzeumi intézmények felújítása megtörtént, tárgyi feltételeik javultak.	Egy állandó szintársulatú színház van a megyében és az is csak egytagozatú.		A forráshiány állandósul az intézményekben, mely megszűnésükhöz vezethet.
Javul a közgyűjtemények kiadványozási tevékenysége (levéltár, múzeumok).	Kevés mozi működik a megyében.		Az intézmények erodálódása
Jellemzőek a kulturális tradíciók, erősek a helyi szokások és a hagyományos ünnepek.	A tájházak, helytörténeti gyűjtemények anyaga hiányosan feldolgozott.		A könyvtáraknál az állománygyarapítás elsorvadása.
Kistérségi összefogáson alapuló kulturális turisztikai rendezvények vannak megyszerte.	A képző- és iparművészeknek kiírt megbízások száma kevés.		Forráshiány a múzeumok kiadványozási tevékenységében.
Gyakoriak a népszerű kulturális rendezvények a városokban.	Hiányoznak a komplex kulturális-turisztikai szolgáltatások.		Kevés pénz jut a műtárgyvásárlásra.
			A nyíregyházi Plázában lévő mozi előadásain kívül nem lesz máshol mozielőadás.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006

2.4. Egészségügy

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
A lakosság az ismeretek szintjén tudatában van az egészség és az életmód közötti összefüggéseknek.	A lakosság életmódja – saját megítélése szerint is – túlnyomórészt egészségtelen (pl. étkezés, mozgás, rekreáció).	Az Európai Unió kiemelt prioritásként kezeli a lakosság életminőségének, ezen belül is egészségi állapotának javítását.	Nem valósul meg a népegészségügyi prioritásoknak megfelelő, illetve költség-hatékony struktúraátalakítás.
Egyes betegségszempontoknál az átlagosnál kedvezőbbek a halálzási mutatók (női daganatos mortalitás; az ellátó centrumokban a cardiovascularis halálozás).	A születéskor várható élettartam – különösen a férfiak esetében – az átlagosnál rövidebb.	Az egészségügyi struktúra országos szintű és méretű átalakítása biztosíthatja a progresszív betegellátás megvalósulását.	A tulajdonosi háttér és az egészségügyi környezet változó és bizonytalan.
A régióban minden szintű és típusú egészségügyi oktatás elérhető.	Magas az elkerülhető halálozások aránya, különösen a férfiak körében. A férfiak halandósága mind a régiósnál, mind az országosnál magasabb.	Meghatározásra kerülnek a szakmai irányelvek, amelyek garantálják az ellátás minőségét és a szakmai kompetenciát.	A finanszírozás és egyéb szabályozási hiányosságok miatt az ellátás szakmai színvonala csökken
Megyén belül a progresszív ellátás csaknem teljes spektruma megtalálható.	Az erőszakos halálokok gyakorisága mindkét nem esetében magasabb az átlagosnál.	Komplex egészségügyi fejlesztési program indul Magyarország északi régiójában.	A kistérségekben nem jön létre a megfelelő együttműködés az egészségügyi ellátás terén.
Az alapellátás terén megfelelő a praxis lefedettség.	Továbbra is jellemző a megyére a nagyobb légzőrendszeri morbiditás.	Létrejön a regionális morbiditási regiszter.	Az orvosok letelepítése, megtartása egyre nehezebb; előregszik vagy elvándorol a megyei orvos-garnitúra
Az alapellátási praxisok többségében biztosítottak a tárgyi feltételek.	Viszonylag nagy az emésztőszerv-rendszeri, ezen belül is az alkoholos eredetű morbiditás és magas a mozgásszervi rokkantak aránya is	Kistérségi Egészség központok, integrált alap- és szakellátás, preventív szemlélet és a prevenciót kiszolgáló intézményrendszer jön létre.	A lakossági kommunikáció nem segíti elő az egészségügyi programok társadalmisítását.
Magas a szakvizsgával rendelkező házi orvosok, szakképzett körzeti ápolónők aránya.	A lakosság körében folyamatosan nő a biopszicho-szociális terhelés		A lakosság életmódja továbbra is egészségtelen, összefüggésben a kedvezőtlen jövedelmi viszonyokkal, illetve az alacsony szintű egészségnevelési/felvilágosító tevékenységgel.
Kiépített védőnői hálózat működik.	Az ellátásban nagy területi különbségek tapasztalhatók, különösen a kistélepléseken rosszabb a helyzet (urbanizációs lejtő).		Az egészségügyi rendszeren kívülálló, az egészségi állapotot negatívan befolyásoló tényezők negatív szerepe növekszik (pl. a munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, a rossz szociális helyzet).
A régióban a szakellátás széleskörű szakmai specifikációval működik.	Az alapellátásban magas a egyes praxisok száma (házi orvos + házi gyermekorvos); növekszik az üres, ill. tartósan betöltetlen körzetek száma.		
Jól képzett szakorvosi háttér áll rendelkezésre a szakellátásban, s az egyéb szakképzett dogozók aránya is magas.	Nincs meghatározva az alapellátás kompetencia-listája. A védőnői rendszer nem szerves része az alapellátásnak.		
Az aktív kórházi ágyak száma a szükségleteknek megfelelő.	A fogászati ellátás lefedettsége a perifériás térségekben aránytalan; fogászati ügyelet csak Nyíregyházán működik.		
A szolgáltatók fejlesztő motiváltsága jó.	Alacsony színvonalú az együttműködés az alapellátás és a szakellátás között; magas a szakellátás igénybevételi/beutalási aránya.		
A fejlesztésekhez számottevő gyógy- és termálvíz áll rendelkezésre.	A járó- és fekvőbeteg szakellátás terén nagyok a szakmai és területi egyenlőtlenségek. A szakmai összetétel nem igazodik a lakosság betegségteréhez.		
Az egészségmegőrző, egészségjavító mozgalmak területén megindult a civil szerveződés.	A szakorvosok területi eloszlása egyenlőtlen, a városi kórházak szakorvos hiánnyal küzdenek.		
A lakosok nagyfokú türelmet, toleranciát tanúsítanak az egészségügyi ellátással szemben.	Egyes diagnosztikai egységekben (pl. CT, MRI) kapacitáshiány van.		
	Bizonyos lakosságcsoportok speciális ellátása nem megoldott (pl. serdülőkori pszichiátria).		
	Nagyfokú a heterogenitás a gyógyszerelési és terápiás szokásokban, a gondozási tevékenység színvonalában.		
	Nem működik megyei szintű komplex szervezett sürgősségi ellátás (alapellátás – mentő – SBH). Alacsony a központi ügyeletek száma; a mentőellátás területi lefedettsége hiányosságokat mutat; nincs minden kórházban sürgősségi betegellátás.		
	A vérellátás szervezési rendszere, a vérkészlethez való hozzájutás rendszere nem kielégítő		
	A hotelszolgáltatás sok helyen alacsony színvonalú.		
	A szociális ellátás hiányosságai a fekvőbeteg ellátás terheit növelik.		
	Alacsony az intézmények betegségmegelőző szándékú igénybevétele.		
	Hiányzik az egységes egészségügyi informatikai rendszer (a meglévő rendszer heterogén); a kórházak és a partnerek (pl. házi orvosok) közti információs kapcsolat nem megfelelő.		
	Nincs egységes ellátást minősítő adatszolgáltatási rendszer.		

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006

2.5. Szociális ellátás

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
A szociális szférában dolgozók szakmailag felkészültek, magas arányban rendelkeznek szakképesítéssel, ill. felsőfokú végzettséggel és hivatástudattal dolgoznak.	A megyei háztartások jövedelmi színvonala rendkívül alacsony.	Az Európai Unió kiemelt prioritásként kezeli a lakosság életminőségének javítását, az esélyegyenlőség növelését.	A társadalmon belüli gazdasági és szociális differenciálódás növekszik.
Régiószinten széles szakmai specifikum biztosítja a szakellátást.	Magas a hátrányos helyzetű lakosság (munkanélküliek, fogyatékosokkal élők, cigány kisebbség) aránya.	Erősödik a kormányzati szándék a hátrányos helyzetű rétegek segítésére.	A hátrányos helyzetű csoportok aránya növekszik, újratermelődik.
Kiépített a szociális képzés és továbbképzés a megyében.	Jellemző a segélyezésre szoruló magas száma és aránya.	Erősödik a kormányzati szándék a hátrányos helyzetű térségek fejlesztésére.	A megyei felzárkóztató program megtorpanása következtében elmaradnak a munkahelyteremtő beruházások, a szociális rászoruló magas aránya fennmarad.
A városokban a szociális ellátó rendszer viszonylag jól kiépült.	Magas a lakhatási problémával küszködők, illetve a lakásfenntartási támogatásra szoruló száma.	Erősödik a regionális szándék a hátrányos helyzetű térségek fejlesztésére, illetve a hátrányos helyzetű rétegek életminőségének javítására.	A többszörösen hátrányos helyzetű rétegek helyzetének javítására nem sikerül fejlesztési programokat végigvinni.
A többcélú kistérségi társulások felvállalják a szociális szolgáltatások (ellátás) kistérségi összehangolását.	Az átlagosnál magasabb a családok eltartási kötelezettsége.	A megyei programok megvalósítása integrált, átgondolt stratégia mentén valósul meg.	A források felhasználása nem komplex program mentén, hanem továbbra is szétforgácsoltan történik.
Nagy a túlélési- és alkalmazkodóképesség az emberekből.	Alacsony szintű a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi befogadása (fogyatékkal élők, hajléktalanok, roma etnikum stb.).	Az egészségügyi és szociális szolgáltatások egységes, integrált rendszere jön létre.	A finanszírozás és szabályozás hiányosságai, illetve ellentmondásai miatt az ellátás szakmai színvonala csökken és az uniós támogatások igénybe vétele lehetetlenné válik (fejlesztéseknél az önerő hiánya, előfinanszírozás, működtetésnél alulfinanszírozottság).
	A lakosság szociális helyzetében nagyok a területi különbségek, különösen a kistélepeleéseken, a perifériákon rosszabb a helyzet (urbanizációs lejtő).		
	A periférikus elhelyezkedésű kistélepeleések száma nagy, ahol a szociális alapszolgáltatások is csak részlegesen épültek ki.		
	Egyenetlen a szociális intézmények területi elhelyezkedése, egyes kistérségek ellátottsága rendkívül alacsony.		
	Az intézményrendszer egyes elemei teljesen hiányoznak: átmeneti – pszichiátriai, szenvedélybetegek, fogyatékosokkal élők számára – elhelyezést nyújtó, illetve rehabilitációs intézmények.		
	A szociális szolgáltatások finanszírozása a legtöbb helyen nem teszi lehetővé a biztonságos működtetést.		
	A szociális és egészségügyi szolgáltatások egymástól elkülönülten működnek, alig vannak kapcsolódási pontjaik.		
	A krónikus fekvőbeteg-ellátás fejlesztésének elmaradása a szociális ellátást terheli.		

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006

3. Gazdaság, gazdasági (üzleti) infrastruktúra

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
A határ két oldala között fennálló gazdasági fejlettségbeli különbség komparatív előnye.	A megye gazdasági helyzete az országban a legrosszabbak között van (GDP/fő).	Növekszik az érdeklődés Északkelet-Magyarország, mint befektetési célterület iránt.	Románia és Ukrajna versenyképessége a nagy élők munkai igényű, alacsony képzettséget igénylő gazdasági ágazatokban kedvezőbben alakul.
A befektetésekhez szükséges alapinfrastruktúra zömében kiépült (gázhálózat, vonalas és mobil telefon).	Rendkívül alacsony a gazdasági aktivitás, a lakosság jelentős része kiszorult a munkaerőpiacról.	Felértékelődik a gazdasági együttműködések (beszállítói, értékesítési hálózatok, integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe.	A képzett munkaerő elvándorlása felgyorsul a megfelelő minőségű munkahelyek hiánya és az alacsonyabb kereseti lehetőségek következtében.
Kihasználatlan területek, barna- és zöldmezős beruházásokra alkalmas ipari ingatlanok rendelkezésre állása a vidéki (Nyíregyháza kívüli) térségekben.	Strukturális problémák a munkaerőpiacon: magas a tartósan munka nélkül lévők, a szakképzetlen, valamint a pályakezdő munkanélküliek aránya	Növekszik a kereslet az alternatív mezőgazdálkodási termékek iránt.	A befektetői érdeklődések elmaradnak vagy csak a már meglévő, térségen kívüli gazdasági központokba koncentrálnak.
Magas minőségű és elégséges szakmai kapacitás áll rendelkezésre ipari parkok, inkubátorházak, mikrofinanszírozási, tanácsadói és más vállalkozásfejlesztési programok végrehajtására.	Alacsony vállalkozási aktivitás mellett a vállalkozások tőkehiánnyal küzdenek, innovációs szintjük alacsony, szerepük a foglalkoztatásban csökken.	Növekszik az agrár-környezetvédelem, ill. az alternatív vidéki tevékenységek szerepe.	A „fekete” gazdaság súlya nem csökken.
Jelentős létszámú képezhető, szabad munkaerő áll rendelkezésre.	Jellemző az olyan KKV-k, illetve egyéni vállalkozások magas aránya, melyek csak kevés számú alkalmazottat foglalkoztatnak.	A halgazdálkodással kapcsolatos kitáguló fejlesztési lehetőségek kihasználása.	A mezőgazdaságban a szerveződések elmaradása miatt a versenyképesség (jövedelemtermelő képesség) tovább csökken.
A fiatalok továbbtanulási aránya magas, így potenciálisan sok fiatal diplomás lenne bevonható a termelésbe.	A nagy foglalkoztatók aránya alacsony.	Kormányzati szándék a speciális munkaerő-piaci programok körének bővítésére.	A beruházások szerkezete aránytalanul alakul (pl. termelő beruházások alacsony aránya).
Nagy termelési tapasztalat és hagyomány az agrárágazatban a zöldség-gyümölcs ágazatban.	A működő tőkebefektetések elkerülik a térséget.	Az NFT II-ben racionálisabb, az együttműködést és specializálódást ösztönző támogatási programok kerülnek kialakításra, így a megyében meglévő vállalkozásfejlesztési kapacitás kihasználtsága eredményesebb lesz.	
Jelentős és fejleszhető feldolgozóipari (fa-, élelmiszer-, cipő-, textil- és vegyipar, optikai ipar) hagyományok és kapacitások.	A mezőgazdasági termelést több kedvezőtlen feltétel nehezíti: elaprózódott birtokszerkezet, a termőtalaj alacsony aránykorona-értéke, elavult technikai felszereltség		
	Alacsony mértékű az alternatív mezőgazdasági termelés.		
	Nem kielégítő mértékű a biogazdálkodás és az agrár-környezetvédelem.		
	Nincsenek térségi marketingakciók		
	Rossz image, a valóságnál rosszabb hírnév		
	Az üzleti infrastruktúrák és szolgáltatások szintje alacsony		
	Az ipari parkok nem töltik be az ipari park funkciót (Nyíregyháza kivételével)		
	A telekommunikációs infrastruktúra (optikai és szélessávú rendszerek) kiépítettsége nem megfelelő színvonalú, a minőségi adatátviteli és kommunikációs szolgáltatások több településen nem elérhetőek.		
	A mezőgazdasági feltáró és összekötő utak leromlottsága, esetenkénti hiánya		

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006

3.1.6. Turizmus

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Jellemző a természet viszonylag romlatlan állapota, védett tájértékek, egyedi természeti értékek, érdekes természeti képződmények előfordulása.	A nemzetközi hatókörű vonzerőkre alapozott komplex turisztikai termékek hiányoznak.	Gazdasági fellendülés az országban, a hazai fizetőképes kereslet az idegenforgalom terén is növekszik.	Továbbra is jellemző lesz a turizmusban rejlő lehetőségek felismerésének hiánya.
Vizekben gazdag a megye: folyóvizek (Tisza, Szamos, Kraszna, Túr) + víztározók, halastavak.	A megyei marketing gyenge, a megyei turisztikai ismertsége nem megfelelő.	A gazdaságpolitikában a turizmus elismerést kap, feltételrendszere javul (intézmények, tervek, források, szabályozók, szakszerűség).	A turizmus működési feltételrendszerének hiányosságai országos szinten fennmaradnak.
Gazdag gyógyvíz, termálvíz kincs található itt.	A turizmus hatékony fejlesztését és szervezését összehangolni hivatott megyei szervezet kialakulatlan, az információáramlás elégtelen és gyenge az együttműködési készség a turizmus szereplői között	Törekvés a turizmus tudatos fejlesztésére az eddigi spontán fejlődés helyett – a regionális és a megyei turisztikai koncepció és program megvalósul.	Nem javul az együttműködési készség a megyei turisztikai szereplői között.
Gazdag a vadállomány.	Kiépítetlen a kistérségi szervező-információs háttér.	Az „országimázs” kialakításában a megyei hungarikumok megjelenése.	A kistérségek és települések rivalizálása következtében elmarad a szoros együttműködés kínálta szinergikus hatás a turizmusban is.
A kulturális örökségvédelmi területek és épített környezeti emlékek sokszínűsége (vallási és műemlékek, védett épületek).	A térség megközelíthetősége nehéz és időigényes, s jellemzők a régió belüli közlekedési nehézségek (Tisza-hidak és kikötők hiánya, a közúti és vasúti transzverzális utak elégtelensége, az alsóbbrendű utak rossz állapota).	Egyes épített környezeti értékek a világörökség részévé válnak (pl. szatmár-beregi református templomok, haranglábak).	A nem EU-s országok vonatkozásában a határátlépések nehezednek.
Sajátos a településszerkezet (bokortanyák, szatmári aprófalvak)	A beutaztatási tevékenység hiányzik.	Az autópálya kiépülése a határig (M3, M49-es) ösztönzőleg hat az idegenforgalomra.	A határon túlról generált környezeti katasztrófák megismétlődnek.
Nemzetközi turisztikai vonzerők közelsége (pl. Tokaj).	Rövid a turisztikai szezon.	A földrajzi fekvésből adódó jelentős észak-dél és nyugat-kelet irányú tranzitforgalom kihasználása.	A folyók vízének minőségét veszélyeztető tényezők: a szomszédos országokból eredő és a határon belüli szennyezés veszélye; változó vízszint.
Nemzetközi rendezvényekre alkalmas sportsarnokok vannak egyes településeken.	Egyes infrastrukturális hiányosságok jellemzik a településeket (pl. járdakiépítettség, a nyilvános illemhelyek hiánya)		
Kialakult és a piacra már bevezetett rendezvények (kulturális és gasztronómiai rendezvények, falunapok).	A turisztikai infrastruktúra kiépítetlen végig a partszakaszokon (pl. szemétkézeltetés, illemhelyek, zuhanyzók, kempingek) és a folyók vízminősége változó.		
Jellemzőek a gasztronómiai és kézműipari hagyományok, tájjellegű termékek, élő néphagyományok.	Az üdülőterületek infrastrukturális helyzete nem megfelelő (víz- és szennyvízelvezetés).		
Kiépítettek a kulturális és a turisztikai együttműködések a határmenti területeken (román, ukrán).	A holtágak állapota elhanyagolt (elmocsarasodás).		
Erősek a lovas hagyományok; itt található az ország minőségi lóállományának jelentős része.	A meglévő strandok állapota nem megfelelő.		
A megye lakossága nagyon vendégszerető.	Kevés a kerékpárút.		
	Nem megfelelő a szálláshely-kínálat: kevés a magas színvonalú kereskedelmi szálláshelyek, illetve a minősített magán szállásférőhelyek száma.		
	A szálláshelyek kiegészítő szolgáltatásainak hiánya, alacsony színvonala.		
	Sok szolgáltatás túl drága (pl. éttermek).		
	Jellemző a turisztikai szakismeretek, valamint az idegennyelv-tudás hiánya a vállalkozások és a lakosság körében.		
	Kevés a turisztikai pályázati lehetőség, s nincs forrás és szakember a projektek előkészítésére.		

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006

4. Közlekedés

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Az V. sz. közlekedési korridor áthalad a megyén (több fő közúti és vasúti útvonal érinti a megyét).	A közlekedési infrastruktúra leromlott állapotú.	A Helsinki és TINA hálózat hiányzó elemeinek kiépítése (az EU által kijelölt V. sz. korridor részeként az M3-as autópálya középtávon kiépül a magyar-ukrán határig, ill az M3 autópálya megépítésével a térség elérhetősége javul, logisztikai szerepköre erősödik + az M49-es út megépítése Románia felé).	Az elmaradó fejlesztések következtében a nemzetközi tranzitútvonalak más országokba helyeződnek át.
A közúthálózat sűrűsége az országos átlagnál jobb.	A közlekedési hálózat, a kapcsolódó közműhálózatok hiányosak, elavultak.	A megye és a kistérség külső és belső elérhetőségi viszonyai a gyorsforgalmi úthálózat fejlesztésével jelentősen javulnak.	A növekvő járműállomány és forgalom következtében fokozódnak a környezeti szennyezések (zaj, levegő).
Kedvezőek a logisztikai feltételek.	A határátkelők egy része a szükségesnél kisebb kapacitású.	A vasúthálózat modernizálása és korszerűsítése megtörténik.	Az alágazatokban a közösségi közlekedési (vasúti, közúti) szolgáltatások szabályozása, illetve támogatási rendszere továbbra is eltérő marad (pl. díjtételek, kedvezmények).
A megyén folyik keresztül a Tisza és a Szamos, mint hajózhatóvá tehető folyó.	Románia felé hiányosak a vasúti kapcsolatok (nincs áruforgalmi átkelő), a személyforgalom terén pedig alacsony a járatsűrűség.	A határon átnyúló kapcsolatok erősödnek.	
	Kevés az állandó jellegű folyami átkelési lehetőség.	A Nyíregyházi Repülőtér fejlesztése felgyorsul.	
	A közösségi közlekedési szolgáltatások nem kielégítőek.	A Tisza bekapcsolása az áru- és személyszállításba megtörténik.	
	A tömegközlekedési járműállomány, az utaskiszolgáló infrastruktúra elavult.	Országos szinten (is) igénybevitel-arányos fejlesztések valósulnak meg.	
	A biztonságos kerékpározás feltételei hiányoznak.	Közlekedési rendszerek kialakítása.	
	Az önkormányzati fejlesztésekhez, a fenntartáshoz szükséges források elégtelenek (pl. közösségi közlekedés, utak).		

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komplex SWOT elemzése, 2006			
5. Környezet- és természetvédelem, energiagazdálkodás			
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
A térség országos viszonylatban is egyedülálló, védett, természetközeli elemekben bővelkedő tájkarakter.	Gyakori az ár- és belvízveszély.	A környezetvédelmi szempontok felértékelődnek.	Klímaváltozás: A klíma szélsőségesse válása megnövelheti a megye energiaigényét, ellátási problémákat okozhat, így ronthatja az ellátás biztonságát. A mezőgazdasági termelés kiszámíthatatlanná válhat, így az energiatermelési célú biomassza termelés is veszélybe kerülhet.
Páratlan épített környezeti értékek vannak a megyében.	Az időszakos vízhiány a természeti értékeket veszélyezteti.	A megújuló energiaforrások viszonylagos bősége alakítható ki a megyében.	A határon túlról érkező szennyezések és árvizek veszélyeztetik a természeti értékeket, a létbiztonságot és a művi elemeket.
A mezőgazdasági területek nagy aránya nagy, mely jelentős energiatermelési potenciált rejt magában.	A települések többségében a belterület fizikai és környezeti állapota leromlott (épített környezet).	„Kényszerré” / elfogadottá kezd válni a megújuló energiaforrások használata (piacok tágulása).	Természeti-környezeti katasztrófák következnek be (árvíz, belvíz, aszály). A megye egyes területein a védművek és belvízelvezető hálózatok hiánya és nem megfelelő állapota az egész rendszer üzemeltetését veszélyeztetheti.
A relatíve alacsony iparosodottság miatt alacsony a környezeti terheltség.	A folyók vízminőségét túlnyomórészt a külföldi terhelések határozzák meg; A szomszédos országokkal történő környezetvédelmi együttműködés nem mindig zökkenőmentes.	Az energiaszolgáltatói szektor folyamatos megnyitása és piaci alapokra helyezése kedvező hatást gyakorol mind a megújuló energiaforrások terjedésének, mind az energiahatékonyság fokozásának.	A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiánya következtében.
A megye geopolitikai elhelyezkedése jó, mivel az EU energiaforrásainak jelentős része keletről érkezik.	Hiányos a közműellátottság: a szennyvízelvezetés, a hulladékkezelés, sok helyen nem megfelelő az ivóvízminőség, megoldatlan a bel- és csapadékvíz elvezetése.	Fejlett technika alkalmazása, új technológiáknak a széleskörű alkalmazása az energetikai szektorban.	A környezetvédelemnek megfelelő magas műszaki színvonal tökélgénye nem lesz kielégíthető.
A megye, a régió, az állam és a térségi szakmai szervezetek közreműködésével jelentős infrastrukturális és környezetvédelmi beruházások előkészítése történt meg (szilárd hulladék gazdálkodás, ivóvízminőség-javítás, szennyvíz-elvezetés, -tisztítás).	Az infrastruktúra (ivóvíz, szennyvíz, belvíz) szakszerű üzemeltetése sok helyen nem megoldott.	A megye, a régió, az állam és a térségi szakmai szervezetek irányításával jelentős infrastrukturális és környezetvédelmi beruházások valósulnak meg.	Nem lesz elég forrás a nagy infrastrukturális programok, ill. projektek megvalósítására.
Vannak jó energetikai szakemberek a megyében.	Hiányzik az ökológiai célú vízvisszatartási lehetőségek felmérése és megvalósítása.	A Vásárhelyi terv továbbfejlesztése újabb fejlesztéseket indukál.	A 2000 fő lakosnál kisebb települések szennyvíz-kezelésének megoldására nem lesz forrás.
A megye műszaki értelmiségére jellemző az innovatív szemlélet.	Nagyarányú a nem megújítható energiahordozók aránya (fosszilis tüzelőanyagok).	Az Agrárkörnyezetvédelmi program támogatja a megyében az olyan gazdálkodási formákra való átállást, amelyek kedveznek a megújuló energiaforrások felhasználásának.	Megyénk jelentős importra szorul az energiahordozók tekintetében, ezért a nemzetközi politikai stabilitás nagyon fontos feltétele az ellátás-biztonsági kérdéseknek.
Komoly társadalmi érdeklődés van a természet- és környezetvédelem iránt (a civil szervezetek viszonylag nagy száma, kiterjedt aktivitással).	A bioenergia-termelés alapanyagai döntően nem a megyében kerülnek felhasználásra.	A határon átnyúló, a környezet- és természetvédelmi kapcsolatokat segítő programok köre bővül (pl. Szatmár-Beregi Natúrpark).	A megyei energia szolgáltatók továbbra sem lesznek érdekeltek a megújuló források felhasználásában., összefüggésben a piaci viszonyokkal.
Több szakmai és civil szervezet is folytat energiahatékonysági tanácsadást a megyében (szakmai potenciál megléte).	Külső függőség, a megyében felhasznált energiahordozók jelentős része import forrásból származik.	A Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Program kiterjesztése a teljes Szatmár-Beregi Érzékeny Természetvédelmi Területre.	Továbbra is diszkriminatívak maradnak a jogszabályok az energetikai szektorban.
A szolgáltatói oldal erős, a megyében működő energiaszolgáltató vállalatok jelentős tőkével és szakértelemmel rendelkeznek.	Az alternatív energiahordozók használatára való átállás nagyon drága, megtérülési ideje hosszú (támogatási rendszer nélkül nem működik).	Hatékony környezetvédelmi-természetvédelmi monitoring rendszer kiépítése, hosszú távú működtetése.	A globalizáció miatt nem kapnak teret a helyi kezdeményezések (szabványok, engedélyek stb.).
	Az épüleetszigetelések mellett terjed az épület-klimatizálás, ami növeli az energiafelhasználást.	A civil szervezetek aktív tevékenysége eredményeként a környezettudat fejlődik.	Továbbra sem sikerül a különböző szakmai és érdekképviselői szervezeteket egy asztalhoz ültetni (nincs fórum) – megmarad az érdektelenség, motiváció hiánya.
	Az energetikai szolgáltatói oldal túl erős, nincs verseny, a lakosság kiszolgáltatott helyzete		
	Az önkormányzatokra jellemző az energetikai szakemberhiány.		
	A strukturális változások szemléleti feltételei nem adóttak – a jelenlegi széttagolt intézményrendszer alkalmatlan komplex vizsgálatok elvégzésére.		
	A felhasználók informáltsága nem megfelelő a korszerű energetikai eszközökről, ill. módokról. Nincs hiteles tájékoztató.		